

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2008/94/EK IRÁNYELVE

(2008. október 22.)

a munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelméről

(kodifikált változat)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen 137. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően ⁽²⁾,

mivel:

(1) A munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló, 1980. október 20-i 80/987/EGK tanácsi irányelvet ⁽³⁾ több alkalommal jelentősen módosították ⁽⁴⁾. Az áttekinthetőség és érthetőség érdekében ezt az irányelvet kodifikálni kell.

(2) A munkavállalók alapvető szociális jogairól 1989. december 9-én elfogadott közösségi charta 7. pontja értelmében a belső piac megvalósulásának a munkavállalók élet- és munkakörülményeinek javulását kell eredményeznie az Európai Közösségben, és ennek a javulásnak szükség esetén ki kell terjednie a foglalkoztatási rendelkezések egyes olyan elemeinek kidolgozására, mint a csoportos létszámleépítés és a csőd esetén alkalmazandó eljárások.

(3) A munkáltató fizetéseképtelensége esetén szükséges a munkavállalók védelméről rendelkezni és számukra egy minimális szintű védelmet biztosítani, különösen a fennálló követelések kifizetésének biztosítása érdekében, mindeközben figyelembe véve a Közösségen belüli kiegyensúlyozott gazdasági és szociális fejlődés szükségességét. E célból a tagállamok kötelesek egy olyan intézetet létrehozni, amely szavatolja az érintett munkavállalók fennálló követeléseinek teljesítését.

(4) Az érintett munkavállalók méltányos védelmének biztosítása érdekében a fizetéseképtelenség fogalmát a tagállamokban kialakult jogalkotási irányzatok figyelembevételével kell meghatározni, és ez a fogalom magában foglalja a felszámoláson kívüli egyéb, a fizetéseképtelenséggel kapcsolatos eljárásokat is. Ezzel összefüggésben, a garanciaintézet felelősségének meghatározása érdekében a tagállamok megállapítják, hogy amennyiben a fizetéseképtelenség többféle fizetéseképtelenségi eljárást eredményez, azokat egyetlen fizetéseképtelenségi eljárás keretében kezeljék.

(5) Biztosítani kell, hogy az Európai Gyáriparosok és Munkáltatók Szervezeteinek Szövetsége (UNICE), az Állami Vállalatok Európai Központja (CEEP) és az Európai Szakszervezetek Szövetsége (ESZSZ) által a rész-munkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló, 1997. december 15-i 97/81/EK irányelvben ⁽⁵⁾, az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelvben ⁽⁶⁾, valamint a határozott idejű vagy munkaerő-kölcsönzés céljából létesített munkaviszonyban álló munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségének javítását elősegítő intézkedések kiegészítéséről szóló, 1991. június 25-i 91/383/EGK tanácsi irányelv ⁽⁷⁾ hatálya alá tartozó munkavállalókat ne zárják ki ennek az irányelvnek a hatálya alól.

⁽¹⁾ HL C 161., 2007.7.13., 75. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2007. június 19-i véleménye (HL C 146. E, 2008.6.12., 71. o.) és a Tanács 2008. szeptember 25-i határozata.

⁽³⁾ HL L 283., 1980.10.28., 23. o.

⁽⁴⁾ Lásd az I. melléklet A. és B. részét.

⁽⁵⁾ HL L 14., 1998.1.20., 9. o.

⁽⁶⁾ HL L 175., 1999.7.10., 43. o.

⁽⁷⁾ HL L 206., 1991.7.29., 19. o.

- (6) A több tagállamban tevékenykedő vállalkozások fizetésképtelensége esetében és a munkavállalók jogainak az Európai Községek Bírósága joggyakorlatával összhangban való megerősítése érdekében a munkavállalók jogbiztonságának szavatolására olyan rendelkezéseket kell bevezetni, amelyek egyértelműen meghatározzák, hogy melyik intézet felelős ilyen esetekben a követelések kifizetéséért, továbbá a tagállamok illetékes közigazgatási hatóságai közötti együttműködés céljaként a munkavállalók fennálló követeléseinek mielőbbi rendezését határozza meg. Biztosítani kell továbbá a vonatkozó intézkedések megfelelő végrehajtását a tagállamok illetékes közigazgatási hatóságai közötti együttműködésről szóló rendelkezés meghozatalával.
- (7) A tagállamok korlátozhatják a garanciaintézetek felelősségét, amennyiben ez összeegyeztethető az irányelv szociális céljával, és figyelembe veszi a követelések különböző szintjeit.
- (8) A fizetésképtelenségi eljárások azonosításának megkönnyítése érdekében, különösen a határon átnyúló helyzetekben, rendelkezni kell arról, hogy a tagállamok tájékoztassák a Bizottságot és a többi tagállamot a fizetésképtelenségi eljárások azon típusairól, amelyek esetében a garanciaintézet beavatkozik.
- (9) Mivel ezen irányelv célját a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az közösségi szinten jobban megvalósítható, a Község intézkedéseket hozhat a Szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ezen irányelv nem lépi túl az említett cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (10) A Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az irányelv végrehajtásáról és alkalmazásáról, különös tekintettel a tagállamokban kialakuló új foglalkoztatási formákra.
- (11) Ez az irányelv nem érinti az I. melléklet C. részében meghatározott irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetésére és alkalmazására vonatkozó határidőkkel kapcsolatos tagállami kötelezettségeket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

(1) Ezen irányelv a munkaszerződésből vagy munkaviszonyból származó, a 2. cikk (1) bekezdésének értelmében fizetésképtelen munkáltatókkal szembeni munkavállalói követelések esetén kell alkalmazni.

(2) A tagállamok ezen irányelv hatálya alól kivételes esetekben kizárhatják a munkavállalók bizonyos kategóriáinak követeléseit egyéb olyan garanciaformák fennállása esetén, amelyekről megállapítást nyert, hogy a munkavállalónak az ezen irányelvből származó védelemmel azonos védelmet nyújtanak.

(3) Amennyiben a nemzeti jogban alkalmazandó ilyen rendelkezés, a tagállamok továbbra is kizárhatják ezen irányelv hatálya alól:

- a) a természetes személy által alkalmazott háztartási alkalmazottakat;
- b) az olyan halászokat, akik bérezése a bevételből való részesedés formájában történik.

2. cikk

(1) Ezen irányelv alkalmazásában fizetésképtelen a munkáltató, amennyiben a munkáltató fizetésképtelensége alapján az adott tagállam törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései szerinti kollektív eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet terjesztettek elő, amely a munkáltató vagyonának részleges vagy teljes lefoglalásával, valamint felszámoló vagy hasonló feladatot ellátó személy kinevezésével jár, és az említett rendelkezések alapján az illetékes hatóság:

- a) elhatározta az eljárás megkezdését;
- b) vagy megállapította, hogy a munkáltató vállalkozása vagy üzeme végleg megszűnt, és a rendelkezésre álló eszközök nem elegendőek az eljárás megkezdésének biztosítására.

(2) Ezen irányelv nem sérti az egyes tagállamok jogszabályaiban szereplő „munkavállaló”, „munkáltató”, „díjazás”, „megszerzett jogosultság” és „jövőbeli jogosultság” kifejezések meghatározásait.

Mindamellett a tagállamok az alábbi személyeket nem zárhatják ki ezen irányelv hatálya alól:

- a) a 97/81/EK irányelv szerint részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók;
- b) az 1999/70/EK irányelv szerint határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállalók;
- c) a 91/383/EGK irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerint munkaerő-kölcsönzésre irányuló munkaviszonnyal rendelkező munkavállalók.

(3) A tagállamok nem írhatnak elő minimális időtartamot a munkaszerződés vagy a munkaviszony tekintetében azokra a munkavállalókra nézve, akik ezen irányelv alapján terjesztenek elő követeléseket.

(4) Ez az irányelv nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy a munkavállalók védelmét kiterjesszék a fizetési képesség más eseteire is, például a kifizetések tényleges és tartós leállítására, amelyet az (1) bekezdésben említett eljárásoktól eltérő, a nemzeti jog rendelkezései szerinti eljárásokkal állapítanak meg.

Ezek az eljárások ugyanakkor nem járnak garancianyújtási kötelezettséggel a többi tagállam intézetei számára a IV. fejezetben említett esetekben.

II. FEJEZET

A GARANCIAINTÉZETEKRE VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

3. cikk

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 4. cikk hatálya alá tartozó garanciaintézetek biztosítsák a munkavállalók munkaszerződésből vagy munkaviszonyokból származó, fennálló követeléseinek a kielégítését, és amennyiben a nemzeti jog ezt előírja, a végkielégítést is a munkaviszony megszűnése esetén.

A garanciaintézet által átvállalt követelések azok a fennálló fizetési követelések, amelyek a tagállamok által meghatározott időpont előtti és/vagy – adott esetben – utáni időszakra vonatkoznak.

4. cikk

(1) A tagállamok korlátozhatják a garanciaintézetek 3. cikkben említett felelősségét.

(2) Amennyiben a tagállamok élnek az (1) bekezdésben említett lehetőséggel, akkor meghatározzák annak az időszaknak a hosszát, amely alatt a garanciaintézet köteles kifizetni a fennálló követeléseket. Ez az időszak azonban nem lehet rövidebb, mint a 3. cikk második bekezdésében említett időpont előtt és/vagy után a munkaviszony utolsó három hónapjára járó fizetési igényre vonatkozó időszak.

A tagállamok ezt a három hónapos minimális időszakot beszámítják a legalább hat hónapos referencia-időszakba.

A legalább 18 hónapos referencia-időszakot előíró tagállamok nyolc hétre korlátozhatják azt az időszakot, amely alatt a garanciaintézet teljesíti a fennálló követeléseket. Ebben az esetben a munkavállaló számára a legkedvezőbb időszakokat alkalmazzák a minimális időszakok kiszámítására.

(3) A tagállamok felső határt állapíthatnak meg a garanciaintézet által teljesítendő kifizetésekre. Ezek a felső határok nem lehetnek alacsonyabb mértékűek, mint amely szociálisan összeegyeztethető ezen irányelv szociális céljával.

Amennyiben a tagállamok ezt a lehetőséget választják, tájékoztatják a Bizottságot a felső határ meghatározásának módszereiről.

5. cikk

A tagállamok meghatározzák a garanciaintézetek felépítésének, finanszírozásának és működésének részletes szabályait, különös tekintettel a következő alapelvekre:

- a) a garanciaintézetek vagyona a munkáltató működő tőkéjétől elkülönül és úgy kell kezelni, hogy a fizetési képesség miatt folytatott eljárásban ne legyen hozzáférhető;
- b) a munkáltatók hozzájárulnak a finanszírozásához, kivéve ha azt teljes mértékben az állami hatóságok biztosítják;
- c) a garanciaintézetek fizetési kötelezettségei függetlenek a finanszírozáshoz történő hozzájárulás kötelezettségének teljesítésétől.

III. FEJEZET

A SZOCIÁLIS BIZTONSÁGRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

6. cikk

A tagállamok kiköthetik, hogy a 3., 4. és 5. cikk nem vonatkozik azokra a munkavállalói hozzájárulásokra, amelyek a törvényileg előírt nemzeti szociális biztonsági rendszerek, vagy a törvényileg előírt nemzeti szociális biztonsági rendszereken kívüli, foglalkoztatási vagy foglalkoztatás-közi kiegészítő nyugdíjrendszerek alapján esedékesek.

7. cikk

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a törvényileg előírt nemzeti szociális biztonsági rendszerekben meghatározott biztosító intézeteknek fizetendő kötelező munkáltatói hozzájárulásnak a munkáltató fizetése képtelenségének bekövetkeztét megelőző nem fizetése ne érintse hátrányosan a munkavállalóknak az ilyen biztosító intézetekkel szemben fennálló ellátáshoz való jogosultságát, amennyiben a munkavállalói hozzájárulást a kifizetett munkabérekből levonták.

8. cikk

A tagállamok biztosítják, hogy a törvényileg előírt nemzeti szociális biztonsági rendszereken kívüli, foglalkoztatási és foglalkoztatás-közi kiegészítő ellátórendszerek előírásai szerinti, az öregkori ellátásra vonatkozó, beleértve a túlélő hozzátartozók ellátását is, a már megszerzett vagy jövőbeli jogosultságaik tekintetében megteszik a szükséges intézkedéseket a munkavállalók és az olyan személyek érdekeinek védelmében, akik a munkáltató fizetése képtelenségének kezdetekor már kiléptek a munkáltató vállalkozásából vagy üzeméből.

IV. FEJEZET

**TRANSZNACIONÁLIS ESETEKRE VONATKOZÓ
RENDELKEZÉSEK**

9. cikk

(1) Amennyiben egy, legalább két tagállam területén tevékenykedő vállalkozás a 2. cikk (1) bekezdése szerint fizetése képtelenné válik, akkor a munkavállalók fennálló követeléseinek teljesítéséért annak a tagállamnak az intézete felelős, amelynek területén az érintett munkavállalók munkát végeznek vagy szokásosan munkát végeznek.

(2) A munkavállalók jogainak mértékét az illetékes garanciaintézetre vonatkozó jog határozza meg.

(3) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az e cikk (1) bekezdésében említett esetekben a 2. cikk (1) bekezdésében említett fizetése képtelenségi eljárással összefüggésben hozott döntéseket – amely eljárás megindítását egy másik tagállamban kérelmezték – figyelembe vegyék a munkáltatónak az ezen irányelv szerinti fizetése képtelenségének megállapításakor.

10. cikk

(1) A 9. cikk végrehajtása céljából a tagállamok rendelkeznek az illetékes közigazgatási hatóságai és/vagy a 3. cikk első bekezdésben említett garanciaintézetek között a megfelelő információk cseréjéről, lehetővé téve különösen annak a garanciaintézetnek a tájékoztatását, amely a munkavállalók fennálló követeléseinek teljesítéséért felelős.

(2) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot, valamint a többi tagállamot az illetékes közigazgatási hatóságai és/vagy a garanciaintézeteik pontos adatairól és elérhetőségéről. A Bizottság ezt az információt a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi.

V. FEJEZET

ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

11. cikk

Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon lehetőségét, hogy a munkavállalókra nézve kedvezőbb törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket alkalmazzanak vagy vezessenek be.

Ezen irányelv végrehajtása semmiféle körülmények között sem indokolhatja a tagállamok jelenlegi helyzetéhez képest történő visszalépést, valamint az irányelv hatálya alá tartozó munkavállalók általános védelmi szintjének csökkenését.

12. cikk

Ez az irányelv nem érinti a tagállamoknak azt a lehetőségét, hogy

a) megtegyék a visszaélések elkerüléséhez szükséges intézkedéseket;

b) a 3. cikkben említett fizetési kötelezettséget vagy a 7. cikkben említett garanciakötelezettséget megtagadják vagy csökkentik, ha kitűnik, hogy a kötelezettség teljesítése a munkavállaló és munkáltató közötti különleges kapcsolatok, illetve a munkavállaló és munkáltató közötti összejátszást eredményező közös érdekek miatt nem indokolt;

- c) a 3. cikkben említett fizetési kötelezettséget vagy a 7. cikkben említett garanciakötelezettséget megtagadják vagy csökkentik, amennyiben a munkavállaló maga vagy közeli hozzátartozóival együtt a munkáltató vállalkozása vagy üzeme jelentős részének tulajdonosa volt, és jelentős mértékben befolyásolta annak tevékenységeit.

13. cikk

A tagállamok értesítik a Bizottságot, valamint a többi tagállamot az ezen irányelv hatálya alá tartozó nemzeti fizetésektelenségi eljárások típusáról, valamint minden velük kapcsolatos módosításról.

A Bizottság ezeket a közleményeket az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* teszi közzé.

14. cikk

A tagállamok közlik a Bizottsággal azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

15. cikk

A Bizottság legkésőbb 2010. október 8-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak ezen irányelv 1–4. cikkének, 9. és 10. cikkének, 11. cikke második bekezdésének, 12. cikke c) pontjának, valamint 13. és 14. cikkének a tagállamok általi végrehajtásáról és alkalmazásáról.

16. cikk

Az I. mellékletben meghatározott jogi aktusokkal módosított 80/987/EGK irányelv hatályát veszti, az I. melléklet C. részében meghatározott irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetése és alkalmazására vonatkozó határidőkkel kapcsolatos tagállami kötelezettségek sérelme nélkül.

A hatályon kívül helyezett irányelvre való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni a II. mellékletben foglalt megfelelési táblázattal összhangban.

17. cikk

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

18. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2008. október 22-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

H.-G. PÖTTERING

a Tanács részéről

az elnök

J.-P. JOUYET

I. MELLÉKLET

A. RÉSZ

A hatályon kívül helyezett irányelv és annak módosításai

(a 16. cikkben említettek szerint)

A Tanács 80/987/EGK irányelve	(HL L 283., 1980.10.28., 23. o.)
A Tanács 87/164/EGK irányelve	(HL L 66., 1987.3.11., 11. o.)
Az Európai Parlament és a Tanács 2002/74/EK irányelve	(HL L 270., 2002.10.8., 10. o.)

B. RÉSZ

Hatályon kívül nem helyezett módosító aktus

(a 16. cikkben említettek szerint)

Az 1994. évi csatlakozási okmány

C. RÉSZ

A nemzeti jogba való átültetésre és alkalmazásra előírt határidők listája

(a 16. cikkben említettek szerint)

Irányelv	Átültetés határideje	Alkalmazás napja
80/987/EGK	1983. október 23.	
87/164/EGK		1986. január 1.
2002/74/EK	2005. október 7.	

II. MELLÉKLET

Megfelelési táblázat

A 80/987/EGK irányelv	Ezen irányelv
1. cikk	1. cikk
2. cikk	2. cikk
3. cikk	3. cikk
4. cikk	4. cikk
5. cikk	5. cikk
6. cikk	6. cikk
7. cikk	7. cikk
8. cikk	8. cikk
8a. cikk	9. cikk
8b. cikk	10. cikk
9. cikk	11. cikk
10. cikk	12. cikk
10a. cikk	13. cikk
11. cikk (1) bekezdés	—
11. cikk (2) bekezdés	14. cikk
12. cikk	—
—	15. cikk
—	16. cikk
—	17. cikk
13. cikk	18. cikk
—	I. melléklet
—	II. melléklet